

Broj:06-056/25-574/2

Podgorica 31.07.2025. godine

Izveštaj o sprovedenim javnim konsultacijama o Nacrtu sektorske analize u oblasti Zaštita i promovisanje prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica za 2026. godinu

Shodno članu 79 Zakona o državnoj upravi ("Službeni list Crne Gore", br. 078/18, 070/21 i 052/22) i člana 12 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija, a u vezi sa članom 32a Zakona o nevladinim organizacijama, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, dana 08.07.2025. godine, objavilo je Javni poziv za konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom i promovisanjem prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica, u cilju sačinjavanja Sektorske analize za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija iz Budžeta Crne Gore u 2026. godini u navedenoj oblasti.

Konsultacije su realizovane u periodu od 08.07.2025. godine zaključno sa 23.07.2025. godine, u okviru kojih su na naznačenu e-mail adresu bojana.scekic@mmp.gov.me za prijem komentara i sugestija za unapređenje nacrtu sektorske analize u gore navedenoj oblasti pristigli komentari i predlozi NVO Labeati.

Komentari i prijedlozi NVO Labeati:

Komentar 1: Interkulturalna učionica

Tema: Edukacija učenika o kulturi, jeziku i istoriji manjinskih naroda.
Prijedlog: Uvrstiti ovu oblast u sektor obrazovanja kroz podršku školama i NVO za realizaciju radionica, obuka nastavnika i organizovanje kulturnih događaja među mladima.

Obrazloženje: Edukacija mladih o različitim kulturama doprinosi međusobnom poštovanju, smanjenju predrasuda i jačanju interkulturalnog dijaloga od najranijeg uzrasta.

Komentar 2: Mediji za sve: Glas manjina

Tema: Jačanje medijskog prostora na jezicima manjina.
Prijedlog: Podržati lokalne i javne emitere i NVO projekte koji promovišu sadržaje na jezicima manjinskih naroda, kroz edukaciju novinara, produkciju emisija i stvaranje arhiva manjinskih sadržaja.
Obrazloženje: Mediji na maternjem jeziku jačaju osjećaj pripadnosti, omogućavaju bolje informisanje i očuvanje jezika manjina, posebno u sredinama gdje nemaju stalne medije.

Komentar 3: Manjine i pravda

Tema: Povećanje pristupa pravima i institucijama.
Prijedlog: Uključiti kao prioritet edukaciju i informisanje pripadnika manjinskih naroda o njihovim pravima i pristupu pravosuđu, posebno na maternjem jeziku, kroz projekte NVO.
Obrazloženje: Veća informisanost doprinosi boljoj zaštiti prava manjina i efikasnijem korišćenju pravnih mehanizama, čime se smanjuje diskriminacija.

Komentar 4: Mladi manjina za budućnost

Tema: Podrška srednjoškolcima manjinskog porijekla za upis na visoko obrazovanje.
Prijedlog: Uvrstiti ovu pod-oblast u sektor obrazovanja sa fokusom na karijerno savjetovanje, mentorski rad i stipendijsku podršku u saradnji sa školama i univerzitetima.
Obrazloženje: Podrška mladima sa manjinskim porijeklom doprinosi njihovom društvenom uključivanju, obrazovnom napretku i smanjenju socioekonomskih razlika.

Komentar 5: Kultura u pokretu

Tema: Mobilni festival kulture i identiteta manjinskih zajednica.
Prijedlog: Podržati kulturne manifestacije koje promovišu naslijeđe manjina širom Crne Gore, naročito u manje razvijenim opštinama.
Obrazloženje: Kulturne manifestacije podstiču očuvanje identiteta, razmjenu iskustava i jačaju vidljivost manjina u društvu.

Komentar 6: Publikacije na dvojezičnim izdanjima

Tema: Štampa i distribucija edukativnih, kulturnih i informativnih materijala na crnogorskom i jezicima manjinskih naroda.
Prijedlog: Omogućiti finansiranje publikacija koje promovišu prava manjina, kulturno naslijeđe, jezik i običaje, kao i informišu o zakonima i servisima za manjinske zajednice.
Mogući formati: brošure, vodiči, stripovi, priručnici, kataloge itd. na crnogorskom i manjinskim jezicima (albanski, romski, bošnjački, hrvatski, srpski).
Obrazloženje: Dvojezične publikacije povećavaju informisanost, jačaju upotrebu manjinskih jezika i podržavaju inkluziju u zajednicama bez stalnih medijskih izvora.

Komentar 7: Digitalni resursi za učenje jezika manjina

Tema: Izrada interaktivnih digitalnih alata za osnovce i srednjoškolce.
Prijedlog: Podržati NVO i škole u kreiranju aplikacija, kvizova i edukativnih igara za učenje jezika manjina, koji bi se koristili u nastavi i vannastavnim aktivnostima.
Obrazloženje: Digitalni alati povećavaju dostupnost i motivaciju za učenje manjinskih jezika, čime se pomaže očuvanje i razvoj jezičke baštine mladih.

Komentar 8: Škole u dijalogu – međukulturalna razmjena učenika

Tema: Povezivanje škola iz različitih opština i etničkih sredina.
Prijedlog: Uvrstiti programe razmjene, zajedničkih radionica i kampova za učenike radi smanjenja etničke distance i razvijanja međusobnog razumijevanja.
Obrazloženje: Direktan kontakt učenika različitog porijekla ruši stereotipe, jača prijateljstva i doprinosi tolerantnijem društvu.

Komentar 9: Biblioteka različitosti – kutak za manjine u školama

Tema: Nabavka knjiga i sadržaja na manjinskim jezicima i o kulturi manjina.
Prijedlog: Obezbijediti sredstva školama u opštinama sa prisustvom manjina za kreiranje "kutka za interkulturalnost" sa knjigama, slikovnicama, video materijalima i drugim edukativnim sadržajima na manjinskim jezicima.
Obrazloženje: Ovakvi kutci obogaćuju školsku biblioteku, promovišu interkulturalno učenje i doprinose očuvanju jezika i tradicije manjinskih zajednica.

Odgovor obrađivača:

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata, odnosno propisa u ogovarajućoj oblasti od javnog interesa uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama i predstavlja osnov za utvrđivanje prioriternih oblasti i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija („Službeni list Crne Gore“, br.39/11 i 37/17).

Same mjere se bliže operacionalizuju kroz donošenje godišnjih nacionalnih akcionih planova, za šta je zadužena Radna grupa za izradu i praćenje sprovođenja Strategije manjinske politike 2024-2028 formirana Rješenjem br. 06-040/23-1046/28 od 07.02.2024. godine.

Tokom izrade strateških dokumenata njihova izmjena nakon donošenja retroaktivno nije moguća.

Predlozi se odbijaju.

Aktivnosti se planiraju Akcionim planovima za sprovođenje Strategije i iste predlažu predstavnici institucija kao članovi radne grupe, kao i članovi radne grupe predstavnici NVO i nakon javnih konsultacija i javnih rasprava, aktivnosti se uključuju u predlog dokumenta koje donosi Vlada Crne Gore i njihove izmjene retroaktivno nijesu moguće.

MINISTARSTVO LJUDSKIH I MANJINSKIH PRAVA

Direktorat za unapređenje i zaštitu prava manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica